

L'AVARÍCIA TRENCA EL SAC

PER UNA CULTURA LLIURE DE CIUTADANS QUE COMPARTISQUEN: 7 solucions/realitats més una.

<http://exsgae.net>

Una resposta ciutadana als últims atacs a les llibertats fonamentals perpetrats en nom de la Propietat Intel·lectual.

En aquestes dates hem assistit a diversos atacs a les llibertats en nom de la propietat intel·lectual. També hem tingut l'ocasió de llegir el manifest que ha perpetrat una autodenominada Coalició de Creadors i Indústria de Continguts [que agrupa a cinc de les principals entitats de gestió de drets i corporacions de la indústria cultural - SGAE (autors), Egeda (producció audiovisual), Promusicae (productors musicals), Adivan-Adican (distribuïdors i importadors videogràfics) i FAP (propietat intel·lectual) - que al seu torn agrupen el lobby a Espanya de les grans productores i distribuïdores de cinema nord-americanes: Disney, Universal, Paramount, Sony Pictures, Fox i Warner] i les declaracions dels seus portaveus sobre la suposada agressió a la cultura que suposen les xarxes d'intercanvi d'arxius o xarxes P2P.

Els qui escrivim a continuació som mestresses, empresàries, internautes, advocades, jutges, "il·lustres" intel·lectuals, programadors, aturades, professionals, científiques, artistes, artesanes, treballadors, àvies, adolescents, ciutadans en general, som uns dels milions de persones que utilitzen aquestes xarxes en l'estat espanyol. Volem aprofitar l'ocasió per a deixar clares algunes coses que, amb grandíssima mala fe, es volen tergiversar:

La que proposa "la Coalició" i similars és una partida amb les cartes marcades i les seues posicions no són sinó el fanal d'una indústria que intenta guanyar el joc en l'últim moment canviant les regles del mateix.

El problema fonamental és que el que ens estem jugant no són simplement els dividendes econòmics, sinó la pròpia concepció de la cultura i el dret a l'accés a la informació (que ens ha costat uns quants centenars d'anys aconseguir).

QUAN VAIG DIR CULTURA

Parlem de cartes marcades perquè en el discurs mediàtic aquesta "Coalició" i la indústria cultural en general utilitza "cultura" i "creació" de forma interessada, intentant redefinir aquests conceptes per a benefici propi i per als seus interessos estrictament econòmics.

Quan diuen "cultura" es refereixen simplement a "Indústria de l'entreteniment". Quan diuen "creació cultural" en realitat estan parlant d'explotació "comercial de certs drets

d'autor dels seus afiliats", en poques paraules estan parlant dels seus negocis. Quan diuen "pirates", "saquejadors", "espoli" s'estan referint a tots i totes nosaltres. Només la reducció interessada dels conceptes pot propiciar tals afirmacions.

Modificar les lleis de propietat intel·lectual d'acord a aquestes tergiversacions seria alguna cosa així (i perdoneu la trista comparança) com modificar la Llei de Costes en benefici d'un grup de promotors immobiliaris. La cultura i la platja són de tots i les crisis en les seues respectives indústries no han de fer-nos perdre l'horitzó de la importància del patrimoni comú.

I NO OBSTANT AIXÒ ES MOU...

Un fenomen social de tal magnitud i envergadura (13 milions de llars i 70 % dels internautes, és a dir la majoria absoluta de la població) no pot ser interpretat d'una manera tan simplista i menys intentant conscienciar a la societat de les seues "males pràctiques" utilitzant la por, la difamació, les amenaces i, com pretenen en la seva nova campanya, la modificació de les lleis per a tenir tribunals a mesura.

En Espanya tenim un cas flagrant d'una institució privada que va aconseguir imposar la seua forma d'entendre a la societat. S'anomenava Inquisició i va aconseguir imposar els seus interessos durant segles a costa de crema de llibres, prohibició de la ciència i condemna a mort de milers de persones.

També va aconseguir retardar uns quants segles l'evolució cultural i tecnològica d'Occident. Això sí, durant aquest temps la definició de cultura (cultura=religió) no va tenir cap discussió.

Però deixem enrere comparances d'altres segles. Tornem a l'era present, a la societat de la informació.

LA SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ

La societat de la informació, com veurem més endavant, no té cap possibilitat d'existir amb la reforma que "la Coalició" i la indústria cultural en general estan proposant. De fet desapareixeria en favor d'una "societat de la indústria de l'entreteniment".

L'era digital facilita a totes les persones, com mai abans havia succeït, la lliure circulació del coneixement i multiplica les possibilitats d'aprenentatge i creació, en benefici de tota la humanitat.

Els temps han canviat, tots els ciutadans han de poder beneficiar-se de tots els avantatges que ofereix la Xarxa de Xarxes a nivell de l'intercanvi horitzontal d'informació i cultura. Els mitjans de producció cultural han d'adaptar-se a aquesta nova democràcia i no al revés. La còpia i els seus beneficis estan en la base de tot això.

LA CULTURA: IMITACIÓ I CÒPIA

Per què demonitzen la còpia quan és la matèria de la qual està fet l'aprenentatge?

No vivim aïllats, vivim en xarxa, en contínua comunicació; des que naixem i som socialitzats absorbim contínuament coneixements imitant, copiant i samplejant. No hi ha altra manera de fer-ho. El coneixement es dóna per la imitació i la còpia.

Així es constitueix el nostre imaginari cultural, en el qual ens inspirem i permet la creació de noves idees, obres d'art, teories, etc. Tota creació cultural, tota ampliació del coneixement es basa en aquesta tradició rebuda, de manera que cap creació és completament original ni seria possible sense l'existència d'aquest patrimoni col·lectiu.

Bé ho saben les grans multinacionals de la cultura que des de sempre s'han enriquit rendibilitzant contes i músiques populars que han saquejat del nostre patrimoni comú o de la creativitat de les persones que creen pel simple fet de comunicar-se i de contar.

En l'era digital i de la comunicació, "allò digital" són els nostres records compartits i la comunicació, les xarxes que els connecten.

"Allò digital" és la matèria del que està feta la nostra memòria contemporània.

Voler lucrar-se àvidament del que és la nostra forma natural d'aprendre -copiar- en el moment de la seua major florida, això si és un saqueig.

Molts comparen aquest canvi tecnològic amb la invenció de la impremta, eina que va revolucionar la difusió de la cultura gràcies a la seua capacitat de copiat, més ràpid i fidedigne a l'original que el qual pogués realitzar el copista més benvolgut de l'època. La utilització de la impremta va extreure dels monestirs els llibres que només estaven a l'abast d'una elit privilegiada, a pesar de la poderosa oposició d'uns pocs, moguts pels seus interessos particulars. És cert que els copistes es van quedar sense el seu treball i hagueren de dedicar-se a altra cosa però, qui seria capaç avui de prohibir la impremta?

Alguna cosa similar succeeix en l'era digital. Les noves eines beneficien fins i tot a la indústria de l'entreteniment, aquesta petita part de la producció cultural que tracta de defendre els seus interessos particulars a costa dels altres. Ells són avui aquests pocs que s'oposen a la nova impremta, paralitzant injustament el desenvolupament de la circulació del coneixement.

LA PIRATERIA NO EXISTEIX, ELS PIRATES SÓN ELS PARES

És simplista i tendenciosos dividir a la població en els qui copien i els qui compren, quan tots fem ambdues coses alhora.

Seria com dir-los pirates gastronòmics als qui cuinen sense comprar llibres de receptes.

Com caldrà dir-ho?: El fet que recopile música per internet i que això faça de mi un melòman, em provoca molt més interès per a acudir a concerts i per comprar els originals del que més m'ha agradat. Només en el deliri insaciable de la indústria discogràfica es pot pensar que la gent haja de comprar els milers de discos als quals tens accés ara per escollir, quan decidisc consumir.

És fals dir que compartir ens farà perdre l'estima pels creadors i els originals.

A cas s'ha deixat de vendre el Quixot perquè siga de domini públic? A cas s'ha deixat de

vendre perquè els pares poden passar la còpia del Quixot que havia estat dels avis als seus fills?

A cas es deixarà d'anar a les estrenes d'Almodóvar i a commoure's allí -els qui es commouen en les estrenes d'Almodóvar-? Deixarà Almodóvar de ser milionari? Segurament no. Una mica menys milionari? De debò la població sencera ha de preocupar-se per les fluctuacions en la fortuna d'Almodóvar?

Sens dubte la cultura, com ha estat sempre i sempre serà, seguirà produint comunitat, emocions i riquesa i també inversions. Seguirà copiant-se a si mateixa per a produir nous originals, seguirà convocant a la gent allí on es manifeste.

Ara, en l'era digital, seguirà havent més i més gent que es dedique a la cultura amb el que aprenga directament d'uns altres a través de la xarxa.

No es perd l'estima als creadors, tot el contrari, són persones més properes, són els nostres mestres quotidians, som nosaltres mateixos.

El que sí està passant és que estem perdent l'estima als intermediaris.

PARLEM DONCS DELS INTERMEDIARIS: LA (RE)CONVERSIÓ

La indústria cultural fins fa poc era el principal intermediari entre l'artista i el seu públic. Aquest intermediari ara és internet.

Vivim el període de major producció i consum de mitjans audiovisuals de la història.

En la meva butxaca puc dur un reproductor d'mp3 amb milers de cançons. A través de MySpace escolte les novetats dels grups musicals de qualsevol lloc recòndit del món.

Vol això dir que estiga perjudicant la difusió de la cultura?

Les oportunitats de negoci derivades del major consum audiovisual de la història són immenses, però les regles del joc impliquen un usuari actiu que accedeix directament a la informació prescindint del lent i costós sistema d'intermediaris.

En l'era del consumidor-productor, en la qual per sort tot el món pot accedir fàcilment a la cultura i als seus mitjans de transmissió i producció, la indústria cultural tal com la coneixem ara ha arribat a un atzucac i ha de reconvertir-se.

La reconversió d'aquesta indústria ha de ser assumida per les mateixes empreses de forma -com el mateix nom indica- emprenedora, invertint en les noves possibilitats en lloc d'intentar frenar el seu desenvolupament, sense impedir, com està ocorrent ara, la competència lleial i la creació de nous llocs de treball.

Tampoc la ciutadania hem de pagar -i menys en temps de crisi- aquesta reconversió ni en termes econòmics, amb cànon indiscriminats i de dubtosa justificació legal, ni paralitzant el desenvolupament de tota la societat, destruint el seu ecosistema creatiu, en un moment de florida cultural mai viscut fins ara.

LAMENT DE PLORAMORTS: BAIXEN LES VENDES DE DISCOS

Pot ser.

Però no baixen les possibilitats d'emprendre i de guanyar diners (que al final és el que els preocupa).

Un exemple: Rodolfo Chiquilicuatre ha ingressat milions d'euros sense vendre un sol disc, gràcies sobretot a la venda de politons i als milions de visites als seus vídeos i a les reinterpretacions populars en llocs com Youtube. Hagués existit un fenomen com aquest sense l'existència d'internet i la tecnologia mòbil? Algú pot tenir el morro de dir que no ha generat diners? Qui ha distribuït principalment aquest producte sinó els consumidors?

La indústria cultural reconvertida seguirà guanyant, està clar.

S'estan venent menys discos? Sí. També es venen menys cassets.

És absurd que la indústria cultural pretenga mantenir el seu negoci tal qual, com si internet no hagués estat inventat.

És mentida que estiga en crisi. Cada any la SGAE té un rècord de beneficis històric. Mentre un lament de ploramorts plora per les pèrdues que provoquem els usuaris d'internet per alguna cosa que en cap llei espanyola està tipificat com delictu, les entitats de gestió viuen la seua edat d'or.

Quan en el TopManta el grup que ningú coneix estiga al costat de Madonna serà el moment en el qual els beneficis de la cultura seran per fi repartits de forma més justa: Madonna seguirà venent milions de discos i viatjant amb avió privat -potser una mica més petit- i el grup desconegut, que mereix que siga reconegut el seu talent sense passar pels criteris de rendibilitat de cap empresa, tindrà la possibilitat de créixer i fer-se conèixer, tenir públic en els seus concerts, generant cultura, coneixement i economia.

EL LUCRE CESSANT ÉS EL CONTE DE LA LLETERA (i la cultura és la llet)

Allò digital és la memòria de l'època en la qual vivim. Si compres un disc, un llibre o veig l'emissió pública d'un producte de consum tinc tot el dret del món a copiar-lo de forma privada i sense ànim de lucre econòmic i a compartir-lo.

Seria absurd i impossible que després d'anar al cinema, pretengués oblidar els records de la pel·lícula que acabem de veure. Més absurd seria haver de pagar cada vegada que la contem. Atacar la còpia digital és com impedir contar records, impedir que es replique allò escoltat, impedir prestar un llibre a un amic o impedir taral·lejar una cançó. És, en definitiva, prohibir la comunicació en l'era de la comunicació. Curiós, no?

Una de les pedres angulars del lament de ploramorts de la indústria és el concepte de lucre cessant. La teoria és la següent: si descarregue una cançó no estic comprant-la, ergo existeix un ingrés que deixa de produir-se que es denomina lucre cessant.

Fem números:

He comprat (sí, comprat) un reproductor mp3 amb capacitat per a 40.000 cançons. Si

hagués d'omplir-lo adquirint els temes musicals a través d'una plataforma de venda online, com iTunes, el preu mig de la qual és d'1 euro per tema, em costaria 40.000 euros. Però com a consumidor responsable, hauria de comprar els discos complets dels meus artistes favorits a través del petit comerç, per exemple a la FNAC (nota: això és un acudit, el petit comerç musical va tancar fa 20 anys). Un disc novetat té un preu aproximat de 22 euros, el que suposaria un desembors de 88.000 euros, uns 15 milions de les antigues pessetes.

Descobrim aterrits que l'objecte de major valor que tenim és el contingut del nostre mp3, i deixem de dormir, espantats, pensant en hordes de lladres que podrien robar el nostre preuat tresor. Però tot això no és més que una mentida o, millor dit, un somieig: el de la lletera que amb el càntir en el cap va calculant els beneficis del seu negoci abans de vendre'l en el mercat. Els càlculs de la indústria cultural i de les entitats de gestió són absurds, simplistes i malintencionats. Si fossen realistes, tindríem fortunes en la butxaca, seríem mileuristes milionaris que en uns quants bits emmagatzemem tot i res.

Una de les lleis bàsiques de l'economia (sobretot en les matèries que no són de primera necessitat) és que el preu d'un producte és aquell que els seus usuaris estan disposats a pagar. Aquesta avidesa desbocada de la indústria per extreure beneficis de tot el que es mou no és conscient que aplicant els seus plantejaments restrictius de gravar econòmicament qualsevol intercanvi, moriria de sed víctima dels seus propis desitjos.

En l'època en la qual vivim, en el que sí som rics és en informació i cultura. Tenim cotes de llibertat d'expressió com mai abans s'havia imaginat. Gràcies al P2P, podem arribar a ser milionaris en milions d'audiència a la qual contar les nostres reflexions, cantar-los una cançó o amb les quals escoltar tots junts l'últim disc de l'Amy Winehouse per a després escriure alguna cosa totalment diferent. Aquesta és la riquesa social de la qual volem parlar, del tipus de societat que construeix, del tipus de creadors que genera i dels beneficis que produeix.

VENENT EL COTXE PER A COMPRAR GASOLINA

Servisca un exemple:

Tele5 es querella amb Youtube perquè no està contenta amb que fragments dels programes que emet siguen penjats en la xarxa pels internautes (alguna cosa que, per altra banda, està reconegut com "dret de cita"). De què no està contenta?.

Potser que un programa que ja ha emès ho replique la gent en la seua memòria -YouTube és "una memòria digital", un arxiu col·lectiu dels usuaris- aportant a Tele5 més i més publicitat i audiència? O es queixa dels diners que no ingressa quan la gent torna a veure el fragment sense generar-li el benefici que, si no fos gratuït tornar a veure el fragment, mai es generaria?

Els usuaris són els seus millors publicistes. Ho fan bé i gratis. Si Tele5 hagués de fer ella mateixa aquesta explotació, segurament no li eixiria tan rendible.

Aquesta és l'obsessió pel lucre cessant: voler vendre el cotxe per a comprar gasolina.

MAI MÉS SENSE P2P

La xarxa, en contra del que s'intenta aparentar, està plena d'autors. Només una part ínfima d'ells té alguna relació amb la indústria cultural.

Si es criminalitzen les xarxes P2P perdem tots: perdem en llibertat, perdem en privadesa (no és ciència ficció: recentment YouTube ha estat condemnat a revelar les identitats de milions dels seus usuaris per a protegir els beneficis "cessants" de la multinacional Viacom), perdem en riquesa i en llibertat d'expressió. Ho sap tot el món. Per què cal seguir repetint-ho? Quins interessos s'estan defenent?

Els qui pretenen aplicar el model Sarkozy, que criminalitza compartir arxius en la xarxa (P2P), ni tenen en compte als milers d'autors que llicencien les seues obres amb llicències lliures ni tenen en compte la privadesa de tots els usuaris en la xarxa ni els beneficis per a la democràcia que comporta la ruptura del control sobre la informació. És a dir, la major eina de comunicació que ha creat l'ésser humà, la biblioteca de Babel sempre somiada, pot passar a ser la major forma de control social mai creada.

Al restringir les xarxes P2P no s'està defenent a uns pobres autors milionaris i a la desvalguda indústria de l'entreteniment, sinó limitant, fragmentant i duanitzant l'eina que ha canviat la manera d'entendre el món.

De debò volem seguir l'exemple de Pakistan, Xina, França o Sudan?

Volem viure en un país on els governants tenen pors als seus ciutadans?

Consentirem que Micky Mouse condicione el futur del coneixement i la cultura?

Per tot això DEMANEM:

7 mesures necessàries i urgents per a protegir i impulsar la societat del coneixement en benefici de tots (tots de debò ;))

1. Considerar qualsevol retallada a les xarxes d'intercanvi d'arxius (xarxes P2P) com un acte d'obscurantisme i un atemptat contra els drets democràtics fonamentals garantits per la nostra constitució i per innumbrables tractats internacionals que l'estat espanyol ha ratificat. Els nostres drets al coneixement, a l'aprenentatge, a l'accés a la cultura i a la llibertat d'expressió es veurien greument soscavats si es limitassen les eines de les quals disposa actualment la societat.

2. Que les entitats de gestió passen a ser el que són: entitats privades que gestionen **NOMÉS I EXCLUSIVAMENT** els "comptes" dels seus socis o siga els drets d'explotació per una part dels artistes. Que, com tota entitat privada, es permeta la lliure competència i que en cap concepte es consentisca que entitats privades furguen en la privadesa i en les butxaques dels ciutadans i menys que s'utilitzen béns i sòl públic per als seus beneficis privats (com l'exemple de la Torre de la Música de València).

3. Que els creadors siguen pagats de forma equitativa siguen o no socis d'entitats de gestió. Que els artistes cobren, si així ho desitgen, principalment per la seua creació i no per l'explotació que genera.

4. Abolició immediata del cànon digital, impost que sanciona indiscriminadament la ciutadania en nom de la “compensació” a la creació per un delictes que no és tal, quan, en realitat, és recaptat en benefici de poques persones privades que rares vegades són creadors i menys d’alguna cosa que estiga relacionat amb la Cultura. Pagar per ser sospitós és propi de les dictadures.

5. Que una obra passe a ser de Domini Públic en uns terminis beneficiosos per a la creació i la societat. Permetre que més d’una generació visca del treball d’algú, és un forma de fomentar el parasitisme i l’estancament creatiu, desactivant la reinversió i més considerant que una mesura pensada per a afavorir a les persones en realitat beneficia principalment grans multinacionals que desvirtuen la creació primigènia. Demanem el pas al domini públic en un període de temps raonable, depenent del tipus de creació, amb un màxim de 30 anys.

6. Defendre el dret “a cita” com vehicle de creixement democràtic de la societat de la informació.

7. Eliminar el concepte de “lucre cessant” en tot el que concerneix a la producció cultural.